

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

M 1 7 1 5 3 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Esej

Torek, 30. maj 2017 / 120 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

M 1 7 1 5 3 1 1 2 0 3

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljnih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Svoboda ne obstaja, a če spoznamo nujnost, svobodo lahko dosežemo.
2. Razpravljajte o trditvi: Pomirjevala, antidepresivi in psihoaktivna mamila dokazujejo, da materialna in duševna substanca nista neodvisni druga od druge, težava pa je v tem, kako razložiti njuno povezanost.
3. Razpravljajte o trditvi: Če nihče nikoli ne vidi, ne sliši in se ne dotakne drevesa, je nesmiselno reči, da drevo obstaja.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Znanost poskuša teorije ovreči, ne pa dokazati, da so resnične, saj resničnosti teorij ni mogoče dokazati.
5. Razpravljajte o trditvi: »Ko odkrivamo, da so vsi posamezni predmeti stalno povezani med seboj, tega odnosa v nobenem primeru ne spoznamo a priori, ampak izključno izkustveno z ugotavljanjem, da so določeni predmeti trajno povezani.« (Hume) To pomeni, da vzročnost ne obstaja.
6. Razpravljajte o trditvi: Nekaj je res zame, toda ne zate, nekaj je res v moji kulturi, vendar ne v tvoji in nekaj je res zdaj, a ni bilo res prej. Absolutne resnice torej ni, vsako spoznanje je relativno.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Čeprav po naravi težimo k ugodju, doseganje ugodja ne more biti cilj moralnega delovanja.
8. Razpravljajte o trditvi: Človek kot svobodno bitje mora sprejeti polno odgovornost za svoja dejanja.
9. Razpravljajte o trditvi: Vsako dejanje, ki poveča skupno količino sreče ljudi, je moralno, tista dejanja, ki jo zmanjšajo, pa so nemoralna.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Oblast temelji na pogodbi, ki je nihče ni sestavil in podpisal.
11. Razpravljajte o trditvi: Mera kazni niso učinki, ki jih z njo povzročimo, temveč to, ali ustreza storjenemu zločinu.
12. Razpravljajte o trditvi: »Od vsakega toliko, kolikor zmore, in vsakemu toliko, kolikor potrebuje.« (Marx)

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Svet ni proizvod nujnosti, slepe usode ali naključja. Bog je "iz nič" ustvaril urejen in dober svet, katerega neskončno presega. (Katekizem)
14. Razpravljajte o trditvi: »Zvit in moder mož iznašel božji strah je za zemljane, da grešnik bi se bal, čeprav na skrivnem počel bi zlo, govoril ali mislil! Tako uvedel vero je v bogove ...« (Kritij)
15. Razpravljajte o trditvi: Večina se ne more motiti, večina ljudi pa je verjela in še vedno verjame v Boga/boga/bogove.

A series of 28 horizontal lines for writing, spanning most of the page width.

V sivo polje ne pišite.

A series of 28 horizontal lines spanning the width of the page, providing a ruled area for writing. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right margin.

V sivo polje ne pišite.

M 1 7 1 5 3 1 1 2 0 9

A series of 28 horizontal lines spaced evenly down the page, designed for writing.

V sivo polje ne pišite.

M 1 7 1 5 3 1 1 2 1 1

Prazna stran

Prazna stran